

Ministerul Culturii și Patrimoniului Național

cabinet ministru

CABINET MINISTRU

Nr. 715

Data. 14.02.2012

Răspuns la scrisoarea deschisă privind implementarea

Recomandării Comisiei Europene privind digitizarea și accesibilitatea online a materialului cultural și conservarea digitală

Vă mulțumim atât pentru interesul acordat procesului de digitizare a resurselor culturale și proiectului Biblioteca Digitală Europeană „*Europeana*”, cât și pentru disponibilitatea privind agregarea celor 5799 de imagini ale monumentelor istorice din România din cadrul proiectului Wiki Loves Monuments, care vor avea o contribuție mai mult decât importantă la îmbogățirea colecțiilor acestui important proiect european. Așa cum a precizat José Manuel Barroso, *Europeana* „este mult mai mult decât o bibliotecă; este o adevărată forță inspiratoare (...), care demonstrează cu pregnanță faptul că în centrul integrării europene stă cultura.” Colecția de fotografii din România realizate în cadrul concursului european Wiki Loves Monuments va deține astfel un loc de cinste în cadrul *Europeana*. Precizăm, în acest context, faptul că Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a dorit să sprijine difuzarea informațiilor despre câștigătorul concursului Wiki Loves Monuments, prin postarea unui comunicat de presă pe pagina web a instituției.

Digitizarea resurselor culturale, așa cum se afirmă în raportul „Noua Renaștere” elaborat de grupul de reflecție *Comitetul Înțelepților*, nu reprezintă o opțiune, ci o *obligație morală*. România a fost fidelă acestui principiu încă de la primele discuții la nivel UE cu privire la această temă, implicându-se activ în procesul decizional și legislativ al Uniunii Europene și susținând în mod constant inițiativele comunitare în materie de digitizare a resurselor culturale și de acces online la patrimoniul cultural european digitizat.

Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a fost implicat în proiectul *Europeana* încă din faza premergătoare constituirii Fundației *Biblioteca Digitală Europeană* de la Haga (instituția responsabilă de implementarea acestui proiect), reprezentanții țării noastre participând la dezbaterile de ordin tehnic care au pregătit lansarea activității Fundației și a portalului *europa.eu*.

În contextul mizei publice naționale și europene a acestui proiect cultural, reprezentanții României au susținut, în grupurile de lucru de la nivel UE și în formațiunile Consiliului, asigurarea unei finanțări publice europene corespunzătoare, pledând atât pentru o contribuție sporită a programelor comunitare actuale care acoperă problematica digitizării (în special *Competitivitate și inovare* și *Programul Cadru 7*), cât și pentru inițierea unui nou program de finanțare special destinat proiectului *Europeana*, mai ales pentru perspectiva financiară post-2013. De asemenea, România a susținut asigurarea funcționalității și eficacității Fundației de la Haga, care a reușit să deruleze proiectul *Europeana* cu resurse relativ limitate. România a exprimat, însă, în mod constant,

T: +40 21 223.28.47; +40 21 224.25.10
F: +40 21 223.49.51

Bdv. Unirii nr. 22, sect.3, OP 4, București
www.cultura.ro

aprecierea că ar fi de preferat constituirea unui organism comunitar în domeniu, această formulă fiind o opțiune mai adecvată și eficace pentru dezvoltarea și gestionarea unui proiect cultural european foarte complex.

Ca urmare a demersurilor întreprinse de România și de alte state membre UE, Comisia Europeană a propus o finanțare durabilă a proiectului *Europeana* în următorul exercițiu bugetar al Uniunii Europene (2014 -2020), prin intermediul facilității *Connecting Europe*. În discuțiile avute cu reprezentanții Comisiei Europene, aceștia au subliniat faptul că bugetul alocat va determina și structura organizatorică a instituției responsabile de implementarea proiectului la nivel european.

În istoricul actelor comunitare de referință, Recomandarea Comisiei Europene constituie așadar un reper mai mult decât important. Așa cum a afirmat comisarul Kroes cu ocazia Consiliului UE *Educație, Tineret, Cultură și Sport* din noiembrie 2011, documentul accentuează importanța planificării în domeniul digitizării resurselor culturale, preluând sugestiile raportului Comitetului Înțelepților, pentru constituirea căruia România a militat încă din anul 2010.

Pornind de la premisa că Recomandarea Comisiei va contribui în mod cert la accelerarea procesului de digitizare, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național i-a acordat atenția cuvenită și a demarat întocmirea planurilor aferente de acțiune, care vor presupune eforturi la nivelul întregii țări. După efectuarea ședințelor de coordonare cu principalii responsabili de domeniul digitizării, precum și după anunțarea intențiilor actualei Președinții Daneze a Consiliului UE, care va elabora un Proiect de Concluzii pe aceeași temă, vă putem astfel comunica principalele acțiuni pe care instituția noastră le are în vedere pentru atingerea obiectivelor calitative și cantitative recomandate de Comisia Europeană.

1. **Elaborarea unui inventar național** va contribui în mod cert la maximizarea eficienței procesului de digitizare. Aceste evidențe naționale reprezintă un prim pas mai mult decât necesar, în vederea evitării dublării eforturilor și a creării de sinergie între instituțiile cu atribuții în domeniul digitizării patrimoniului scris, cultural mobil, cultural imobil, audiovizual sau arhivistic. Evidențele vor cuprinde instituții din subordinea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, dar și din afara acestei arii, implicând astfel o cooperare aprofundată în domeniul digitizării cu universitățile și cu instituțiile culturale de pe întreg teritoriul țării, fie că este vorba de biblioteci, reviste culturale, instituții de spectacol, muzee, arhive. Ministerul Culturii și Patrimoniului Național va oferi principalele indicații cu privire la materialul inclus: de pildă, muzeele pot propune materiale pregătite pentru expoziții (imagini, texte), piese fotografiate și fișate, aflate în proces curent de catalogare, variante digitale ale articolelor publicate în reviste proprii etc.; instituțiile de spectacol pot agrega afișe și programe de sală digitizate, în timp ce instituțiile muzicale pot propune înregistrări digitizate ale concertelor lor.

Un colaborator prețios este reprezentat de Biblioteca Academiei Române, care participă deja ca partener la proiectul "Europeana Libraries: Aggregating digital

content from Europe's libraries", finanțat de programul comunitar *Competitivitate și Inovare*.

De asemenea, lista instituțiilor care pot avea un aport substanțial în îmbogățirea Bibliotecii Digitale Europene se referă la Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune, care pot furniza material prețios în vederea atingerii țintelor propuse de Comisia Europeană.

Nu în ultimul rând, trebuie menționată colaborarea dintre Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale – responsabil la nivel național de implementarea *Agendei Digitale*, inițiativă emblematică a Strategiei *Europa 2020*. Proiectul *Europeana* a fost deja inclus ca reper esențial în îndeplinirea recomandărilor incluse în *Agenda Digitală*.

2. Un alt element important constă în stabilirea unor **obiective cantitative** și a unor termene clare pentru instituțiile cu atribuții în domeniul digitizării, o posibilă variantă fiind aceea a includerii unor obligații în acest domeniu în contractele de management ale instituțiilor din subordinea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național. Acestea ar avea astfel obligația de a estima rapid numărul resurselor digitale pe care le-ar putea furniza în următorii trei ani, cu justificări concrete argumentate de colecțiile proprii.
3. **Schimbul de bune practici cu alte state membre UE** reprezintă, de asemenea, o coordonată extrem de importantă în atingerea țintelor recomandate. Exemple elocvente sunt furnizate de Republica Cehă, Germania, Franța, Italia, Spania, Suedia, Lituania, Austria, Polonia. În contextul în care în mai multe state UE au optat pentru formula **parteneriatelor dintre sectorul public și cel privat**, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național are în vedere o astfel de acțiune, dialogând în acest sens cu instituții din alte state membre UE pentru reperarea celor mai bune condiții-cadru. În încheierea unor astfel de parteneriate cu sectorul privat, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național va avea în vedere recomandările aferente elaborate la nivel UE, dintre care menționăm: transparența, durata pentru utilizarea preferențială, disponibilitatea și accesarea gratuită a materialului digitalizat.
4. Pentru îndeplinirea obiectivelor Comisiei Europene, o analiză atentă a evidențiat necesitatea **unei platforme informatice**. Dezvoltarea unui instrument de acest tip va permite colectarea materialului digital, procesarea acestuia conform standardelor solicitate de *Europeana*, fișarea aferentă și, nu în ultimul rând, livrarea către *Europeana*. Această platformă ar fi deschisă tuturor instituțiilor culturale și științifice din țară, facilitând agregarea conținutului digital și încurajând astfel persoanele fizice

sau juridice deținătoare de drepturi de autor să includă materiale culturale digitizate în *Europeana*.

5. Trebuie totodată reamintit faptul că Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a formulat încă din 2007 obiectivul de a realiza o Bibliotecă Digitală a României, respectând o altă recomandare a Comisiei Europene, care încuraja statele membre UE să-și dezvolte – în paralel cu *Europeana* – un portal național. Astfel, în conformitate cu Hotărârea nr. 1676 din 10/12/2008, a fost aprobat Programul național pentru digitizarea resurselor culturale naționale și crearea Bibliotecii Digitale a României, componentă a Bibliotecii Digitale Europene – *europeana.eu*. Astfel, s-a constituit o Comisie pentru implementarea și monitorizarea Programului cu rol de decizie strategică. Conform prevederilor legale, Comisia este formată din câte un reprezentant al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, al Ministerului Administrației și Internelor, al Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului și Sportului, al Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, președinția acesteia fiind asigurată de reprezentantul Ministerului Culturii. Potrivit articolului 4 alineatul (1) din Hotărârea menționată, în procesul de implementare a Programului, Institutul de Memorie Culturală (CIMEC), instituție publică aflată în subordinea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, are calitatea de **agregator național**, asigurând interfața dintre furnizorii de conținut (instituții publice sau alte organizații deținătoare de resurse culturale) și serviciile tehnice care gestionează programul la nivel comunitar. După cum cunoașteți, CIMEC funcționează de la 1 iulie 2011 în cadrul Institutului Național al Patrimoniului.
6. În ceea ce privește impresionanta colecție de fotografii WikiLoves Monuments, acestea vor putea fi preluate de agregatorul român, pentru a fi fișate conform standardelor impuse. Menționăm, de asemenea, că există posibilitatea agregării conținutului cultural digitizat prin depunerea unui proiect în cadrul programului de finanțare comunitară *Competitivitate și Inovare*, al cărui Punct de Contact național este găzduit de Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale.

Cu privire la Proiectul de Concluzii al Consiliului bazat pe Recomandarea Comisiei Europene, acesta va fi adoptat în luna mai a.c., urmând să fie publicat până la sfârșitul lunii menționate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. În urma consultărilor cu agregatorul național, mai precis cu domnul Dan Matei, director al Direcției Cercetare, Evidență a Patrimoniului Cultural Mobil, Imaterial și Digital, din cadrul Institutului Național al Patrimoniului, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național va prezenta la Bruxelles o serie de teme problematice, în încercarea identificării unor soluții la nivel comunitar. Menționăm astfel includerea cărților digitizate în depozitul legal, recomandarea ca operele culturale ieșite de sub protecția drepturilor de autor să fie menținute în domeniul public după digitizarea acestora, însă cu reguli și mențiuni speciale referitoare la respectarea drepturilor de autor ale fotografiilor. România va ridica, de asemenea, o problemă cu care se confruntă și alte state

Ministerul Culturii și Patrimoniului Național

cabinet ministru

membre UE, și anume cea a personalului calificat insuficient, cursurile de training la nivel european putând reprezenta în acest caz o soluție fezabilă. În eventualitatea în care aveți propuneri și sugestii cu privire la liniile de acțiune pe care Consiliul UE ar trebuie să le preia din Recomandarea Comisiei Europene, comentariile dumneavoastră sunt binevenite la adresa afaceri.europene.cultura@gmail.com, ele urmând să fie transmise cu celeritate la Bruxelles de echipa Compartimentului Afaceri Europene. După cristalizarea proiectului la nivel european, în decursul lunii februarie a.c., vă vom invita la o discuție pe marginea acestuia.

Mulțumindu-vă încă o dată pentru interesul acordat, îmi exprim convingerea unei cooperări fructuoase în vederea îndeplinirii obiectivelor europene.

Cu stimă,

KELEMEN HUNOR
MINISTRUL CULTURII ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL

